

skede meddele, at jeg naturligvis, uden oftere at tage Ordet, agter at fremsætte af alle Kræfter for denne Tanke. Det lykkedes for den at vinde bl. a. to dygtige Forkæmpere Fru *Marya Cheliga* (Paris) og *Louis Frank* (Bryssel). Tilfældet kom mig til Hjælp, idet Bladene et Par Dage senere meddelte, at den internationale Sagførererkongres, som samtidig var samlet i Bryssel, netop havde besluttet at oprette et internationalt Bureau til indbyrdes Forbindelse og gensidig Oplysning.

Efter mig tog Fru *Lina Morgenstern* Ordet for at bringe en Hilsen fra den berlinske Kvindeforening, Fru *Vincent* (Paris), som repræsenterede en Forening af 150,000 Arbejderkvinder, talte paa deres Vegne. Fru *Maria Martin* (Paris), Red. af det udmærkede Kvindesageblad „*Journal des Femmes*“, hilste fra en spansk Kvindeforening, idet hun bemærkede, at det var første Gang, at man i Spanien for Alvor havde sluttet sig til Kvindesagen.

Man gik nu over til den første Sag paa Programmet: „Kvindens Ret til at vidne i civile Sager, til at deltage i Familieraad og til at være Formynder.“ Den blev udmærket indledet af Fru *Serah Proelss* (Berlin). I det hele taget var det de tyske Kvinder, som gav de dygtigste Indlæg. Den Vækkelse, Kvindesagen i den seneste Tid har faaet i Tyskland, maa sikkert for en stor Del tilskrives Harmen over den Skuffelse, Tysklands Fremskridtskvinder have lidt derved, at Rigsdagen tog altfor ringe Hensyn til deres Ønsker ved Behandlingen af den ifjor vedtagne ny borgerlige Lovbog. Idet jeg ikke noksom kan rose de tyske Deltagere i Kongressen, maa jeg tillige prise deres Fordomsfrihed, idet de alle — i den fransktalende Stad — talte fransk; uagtet det ikke var nødvendigt, og til Eksempel ogsaa engelsk blev talt.

Beslutninger bleve ikke fattede. At det ikke skete, var en Betingelse for Regeringens Understøttelse ved Pengemidler og paa anden Maade. De mest radikale, især fra Paris, var oprørte herover, og det kom en enkelt Gang til Sammenstød med Præsidenten af den Grund. Men i det hele taget fik Kongressen derved en rolig, tit næsten altfor rolig — for ikke at sige kedsommelig — Karakter. Det blev mindre en Forhandlings- og Beslutningskongres end en Oplysnings- og Studiekongres. Der blev oplæst mange i Forvejen omhyggelig udarbejdede Afhandlinger, hvoraf Tilhørerne — mere og mere søvnige af den trykkende Hede — vel næppe hørte mere end af den hellige Cecilia's Orgelspil paa Maleriet, men som, trykte i de senere udgivne „Forhandlinger“, vil kunne læses med Interesse og bringe Sagen sikrere fremad end det flygtige Ord, gengivet af tit endnu flygtigere Referenter. (Saaledes blev mit Forelag om et permanent, internationalt Kvindesagsbureau i flere brysselske Blade refereret, som om jeg havde sagt: jeg ønskede, at Kongressen skulde være permanent!)